

Kvantfysik och al-Ghayb

Vi lever i en värld där vi tror oss kunna förstå verkligheten genom våra sinnen. Det vi ser, det vi kan röra vid, det vi kan mäta – allt detta antar vi utgör grunden för det verkliga. Men vad händer när vi når gränsen för vad vi faktiskt kan förstå? När vi står inför något som går bortom det synliga och begripliga, något som både förbryllar och fördjupar vår mänskliga förståelse?

Kvantfysiken erbjuder oss just en sådan utmaning. Den avslöjar en värld där partiklar inte bara existerar på ett enda sätt, utan kan vara på flera platser samtidigt, där en händelse på ena sidan av universum omedelbart kan påverka en annan, och där själva handlingen att observera förändrar det observerade. Det är en verklighet som undandrar sig vår vardagliga logik, där vi som åskådare tvingas konfrontera våra egna begränsningar.

I denna insikt, där människan möter det obegripliga, finner vi en djup parallell i islam. Centralt inom islam är tron på *ghayb* – det osedda, det som ligger bortom våra sinnen och vår förståelse. I Koranen uppmanas människan att reflektera över detta osedda: *”Gud är den som vet det osedda och det synliga, och Han är den Barmhärtinge, den Barmhärtinghetens Källa”* (59:22). Här sammanförs vetenskap och andlighet i en gemensam insikt: det finns gränser för vad vi kan uppfatta, men dessa gränser minskar inte det osedda universums betydelse. Tvärtom, de förstärker vår ödmjukhet inför världens djupare mysterier – en väv som vi bara kan se skymtar av.

Det osedda och det ouppfattbara

I kvantfysiken möter vi en verklighet där partiklar agerar på sätt vi aldrig kan direkt observera. Forskare måste förlita sig på matematiska modeller och abstrakta teorier för att beskriva det som inte kan mätas med våra vanliga verktyg. På ett liknande sätt påminner oss islams läror om *ghayb* att vi

inte kan se eller förstå allt, men att dessa osedda krafter ändå påverkar våra liv. Koranen uppmanar oss att tänka djupare över skapelsen och vad som ligger bortom vår sinnesförmåga: *”Sannerligen, i skapelsen av himlarna och jorden och i växlingen mellan natt och dag finns det tecken för de som har förstånd”* (3:190). Denna uppmaning att reflektera över både det synliga och det osynliga skapar en bro mellan vetenskap och tro, där vi inser att verklighetens djup är större än vad vi kan förstå.

Oförståelsen som en nödvändighet

Kvantfysiken ger oss ständiga påminnelser om vår intellektuella begränsning. Flera av dess centrala fenomen har ännu ingen slutgiltig förklaring – vi ser mönster och samband som överstiger våra nuvarande förmågor att tolka världen. På samma sätt betonar islam att människans förståelse är begränsad i jämförelse med Guds oändliga visdom. Vi kan inte förvänta oss att förstå allt, eftersom Guds skapelse är så mycket större än vår kapacitet att

greppa den. Koranen säger: *”Guds vishet överstiger allt vad ni kan förstå”* (2:216).

August Strindberg reflekterar på ett liknande sätt över mänsklighetens begränsningar i *En blå bok*, där han skriver: *”Vill man nu ge en definition av Gud, så säger man först att han är allsmäktig; därav följer som korollar att han kan upphäva de lagar han stiftat”* [27†source] . Denna tanke, att Gud har makt att verka bortom de naturlagar Han själv skapat, återspeglar vår egen begränsning inför de oförklarliga fenomen vi möter – både i fysik och i tro. Precis som vi i kvantfysiken stöter på fenomen som går bortom vår intuition, tvingas vi i vår andliga resa att erkänna att vissa saker kanske alltid kommer att ligga bortom vår förmåga att förstå.

Att omfamna det mystiska

Både kvantfysiken och islam bär på en gemensam uppmaning: att acceptera det vi inte förstår. I en tid där vi

ständigt söker kunskap och kontroll över vår omgivning, utmanar de oss att ödmjukt omfamna det mystiska, det som överstiger vår förståelse. Detta är inte en kapitulation inför det okända, utan en insikt om vår plats i universum – en påminnelse om att vi, hur mycket vi än strävar efter förståelse, är en del av något mycket större än oss själva. Det är i den djupaste ödmjukheten vi finner skönheten i det oförklarliga.

Så står vi, som människor, vid gränsen mellan det synliga och det osedda, mellan det förklarliga och det oförklarliga.

Kvantfysiken öppnar upp för en verklighet fylld av mysterier, och islam påminner oss om att Guds skapelse är oändlig i sin vishet. Vi uppmanas att utforska, att tänka och att söka kunskap – men också att acceptera att vissa saker kanske alltid kommer att förbli dolda. Det är denna paradox som bär på en av universums största hemligheter: att det osynliga och det oförklarliga inte bara är ett mysterium, utan också en gåva.

